
EDITORIAL

Performance kunst

Regelmatig word ik door patiënten geraadpleegd met de vraag wat ik vind van een bepaalde behandeling. Vaak zijn dat therapieën die buiten de reguliere gezondheidszorg vallen. Een paar voorbeelden zijn het gebruik van cannabis olie bij astma en de behandeling van COPD in een zoutkamer. Cannabis wordt al eeuwenlang gebruikt om de symptomen van astma te behandelen, o.a. in het oude China. Zoutherapie ofwel halotherapie is gericht op het verlichten van symptomen van mensen met ademhalingsproblemen. Meestal betreft het behandelingen die niet geregistreerd zijn, ook niet voor de indicatie waarvoor de patiënt denkt dat het wel zou kunnen werken. Doorgaans is er weinig of geen wetenschappelijk onderzoek bekend naar de mogelijke effectiviteit van dergelijke behandelopties. Het adagium “meten is weten” geldt voor deze behandelingen dus niet, aangezien PubMed en Cochrane zwijgen over dit soort therapieën.

Metten is weten

Als wetenschappelijk secretaris en universitair opgeleide dokter ben ik vóór “meten is weten”, het credo in de Westerse samenleving. Als iets niet meetbaar is, lijkt het niet relevant. Maar zijn we niet doorgeschoten in deze cijfermatige benadering van het leven? Zijn er niet veel meer domeinen die ons inzicht verschaffen in wat er om ons heen gebeurt? Een bijkomende vraag is of dit soort therapieën vergoed zou moeten worden. In principe worden alleen geneesmiddelen vergoed die geregistreerd zijn en onderdeel uitmaken van medisch specialistische zorg. Aangezien de gemiddelde longpatiënt vaak niet over een grote beurs beschikt, wordt ook dit dilemma van de kosten op het bord van de behandelende arts gelegd. Uiteraard kan ik dan weigeren en geen medewerking verlenen, maar er zit ook nog een andere kant aan dit soort zaken.

Geneeskunst

Als een behandeling onschuldig is en geen onnodige

schade veroorzaakt zou vergoeding wel eens niet zo veel problemen kunnen opleveren. Vergelijk het eens met de kunstwereld of maatschappelijke thema's. Een burger die nooit naar een opera gaat, betaalt wel degelijk mee aan het kunstzinnige optreden. Ook de overtuigde pacifist, betaalt mee aan het leger via ons belastingstelsel. Arnon Grunberg heeft hier ook eens zijn visie over gegeven en noemt deze alternatieve behandelingen performance kunst. Het is een kunstvorm, uitgevoerd voor publiek, waarin de kunstenaar zijn lichaam gebruikt om vorm te geven aan een concept. Ik vind dit een uitermate treffende beschrijving. Wat dokters namelijk elke dag in de spreekkamer doen is voor een groot gedeelte performance kunst. Niet voor niets wordt de geneeskunde vaak ook geneeskunst genoemd.

Kostenbesparend?

Zoals Arnon Grunberg ook raak opmerkt is dat de mens vaak niet wordt voortgestuwd door feiten en wetenschap, maar door illusies, wanen, driften en paranoia. Na de overpeinzingen van Arnon Grunberg, ben ik toch wat genuanceerder gaan kijken naar dit soort vragen van patiënten. Zou met deze performance kunst, de kwaliteit van leven kunnen worden verbeterd en de kosten van de gezondheidszorg worden verlaagd? Interessant onderzoek lijkt mij, zeker omdat we al weten uit ander onderzoek, dat gemiddeld 30% van de proefpersonen een positief effect ervaart van een placebo.

Dr. Franz Schramel, Longarts, St. Antonius Ziekenhuis, Nieuwegein/Utrecht, secretaris wetenschap NVALT (Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose)